

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

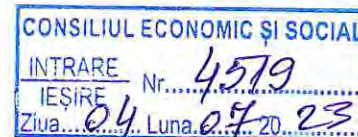
Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

AVIZ

referitor la proiectul de Lege privind ordinul de protecție

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului de Lege privind ordinul de protecție*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 4.07.2023, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **FAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarele **observații**:

- deși laudabil demersul Ministerului Justiției de a iniția un proiect de lege care propune măsuri de protecție pentru victimele violenței de orice fel, este necesar ca astfel de măsuri să fie denumite și definite diferit de cele prevăzute de Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și să fie adaptate specificului violențelor trăite, care excedează violența domestică. Totodată, măsurile propuse în noul proiect de lege vin în completarea celor prevăzute în Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor, cu modificările și completările ulterioare. Convenția de la Istanbul prevede că măsurile legislative sau

alte măsuri necesare ”vor fi bazate pe o înțelegere de gen a violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, și se vor concentra pe drepturile omului și pe siguranța victimelor” (Art. 18). Armonizarea legislației din România cu prevederile Convenției de la Istanbul a condus către modificarea și completarea Legii nr. 217/2003 și includerea măsurilor de protecție specifice, adaptate caracteristicilor violenței domestice, precum ordinul de protecție și ordinul de protecție provizoriu, în această lege. Apare astfel îngrijorarea că transpunerea măsurilor de protecție din Legea 217/2003 sub aceeași denumire și cu aceleași proceduri de implementare într-o altă lege va conduce către o lipsă de claritate în implementarea legislației în acord cu prevederile Convenției de la Istanbul. În plus, Convenția subliniază faptul că părțile vor lua măsurile necesare pentru a asigura faptul că ordinele de protecție ”sunt disponibile indiferent de sau, în plus, față de alte proceduri legale” pentru victimele tuturor formelor de violență acoperite de sfera de aplicare a Convenției;

- violența domestică are un caracter de continuitate, este repetitivă, relația dintre victimă și agresor în cazul relațiilor domestice este rezultatul unei relații inegale de putere și de exprimare a dominației agresorului asupra victimei și, de multe ori, este o relație de dependență economică și socială a victimei de agresor. Prin violență, agresorul impune controlul asupra victimei, o împiedică să își exercite drepturile și libertățile, îi limitează contactul cu rețeaua socială, pentru a-și confirma puterea asupra ei. Astfel, măsurile de protecție propuse [(art. 5 alin. (1) și art. 12 alin. (1)] se suprapun, fiind parțial identice cu măsurile de protecție care pot fi emise în baza Legii nr. 217/2003 [(art. 31 alin. (1) și art. 38 alin.(1)]. Este astfel necesar ca proiectul de lege să se adreseze în mod specific oricăror forme de violență care nu au loc între membrii de familie așa cum sunt definite de Legea nr. 217/2003;
- se mai pot constata următoarele:
 - **art.1 alin. (1):** definițiile actelor de violență sunt neclare, vagi și neconcordante cu prevederile legislative existente, inclusiv din Codul Penal, care definesc deja actele de violență la care fac referire definițiile propuse în acest proiect de lege (e.g. viol, hărțuire sexuală, agresiune sexuala etc.);
 - **art.1 alin. (2):** definiția membrului de familie este diferită atât de cea prevăzută în art. 5 din Legea nr. 217/2003, cât și de cea prevăzută în art. 177 din Codul Penal, ceea ce va crea confuzii în rândul profesioniștilor care vor lucra cu aceste dispoziții legale și, mai ales, în rândul victimelor ce pot beneficia de măsuri. Sintagma ”care gospodărește împreună cu acesta de o manieră stabilă și continuă” nu este clară, neexistând o durată determinată de la care se poate aprecia că o victimă gospodărește împreună cu agresorul;

În contextul situației de criză care aduce atingere integrității fizice sau psihice ori libertății persoanei prin acte de violență altele decât cele de violență domestică/violență în familie, este esențial ca măsura de protecție provizorie prevăzută în proiectul de lege să nu fie condiționată de cererea scrisă a victimei. În primul rând starea psihică a victimei în momentul situației de criză limitează posibilitatea acesteia de a scrie o astfel de cerere ca urmare a traumei trăite, cerere în care să prezinte „probele și mijloacele de probă”. În al doilea rând, limitează accesul victimelor analfabete sau analfabete funcțional la protecție și al victimelor cu o anumită dizabilitate ce nu le permite să scrie o astfel de cerere. Având în vedere caracterul urgenței și pentru a asigura accesul imediat la protecție pentru victimele violenței, este recomandabil ca emiterea măsurii de protecție provizorie să fie realizată similar cu cea din Legea nr. 217/2003, și anume ca urmare a aplicării unui chestionar de evaluare a riscului în momentul intervenției în cazul de violență.

Cu toate că este necesară eliminarea cererii scrise de către victimă, se poate aprecia, totodată, că prevederile din textul propunerii care se referă la situațiile ulterioare scrierii unei cereri, aduc obstacole suplimentare pentru victimele care se află în situația de criză și solicită măsuri de protecție. Trebuie avute în vedere în acest sens și prevederile art. 2 alin. (8): *”În cazul în care se constată că sunt întrunite condițiile pentru emiterea ordinului de protecție provizoriu, însă victima se opune în mod expres...”*. Întrucât alin. (8) este cronologic după alin. (3), în care se prevede faptul că victima trebuie să formuleze cerere scrisă pentru emiterea unui OPP, înseamnă că, după ce a completat tipizatul de cerere scrisă, a prezentat și probele, dovedind astfel polițistului că se află într-o stare de risc și solicită protecție, iar organul constatator (polițistul) constată că sunt întrunite condițiile, legiuitorul se gândește la posibilitatea ca victima să se răzgândească și să se opună în mod expres emiterii OPP, situație în care polițistul are obligația de a informa presupusa victimă că se poate adresa instanței de judecată pentru obținerea unui ordin de protecție. Toate aceste situații reprezintă o încălcare severă a principiului *”interesului superior al copilului”*, atunci când victima este minoră și/sau victima are în îngrijire copii;

- **art.3 alin. (9):** dacă victima solicită procurorului (profesionist cu care aceasta nici nu intră în contact) încetarea OPP și acesta încetează de îndată (expresie total confuză: de îndată ce s-a formulat cererea și s-a înregistrat la parchet **sau** de îndată ce procurorul a luat act de renunțare eventual printr-o rezoluție...) este neclar de ce se mai impune în sarcina polițistului obligația de a informa persoanele care susțin că sunt victime ale actului de violență cu privire la posibilitatea formulării unei cereri pentru emiterea OP. În plus, expresia *”persoanele care susțin că sunt victime ale actului de violență”* este

deficitar aleasă, întrucât o persoană care a beneficiat de un OPP/OP este victimă a violenței, chiar dacă aceasta renunță ulterior la protecție;

- **art. 5 alin. (1) lit. c):** prin luarea acestei măsuri, victima este vulnerabilizată în fața agresorului, care află informații despre aceasta (legate de domiciliu, loc de muncă, unitate de învățământ), informații pe care, până la momentul emiterii OPP, agresorul nu le cunoștea atunci când sunt forme de violență altele decât violența domestică/în familie. Cazul nu este similar cu cel al victimei violenței domestice în care agresorul cunoaște aceste informații și tocmai de aceea legiuitorul a înțeles să-i interzică să se apropie. Or, dacă se discută de alte categorii de persoane agresori (ex.: șef față de subaltern, profesor față de elev, medic față de pacient, participanți la trafic implicați într-o altercație etc.), acestea nu cunosc prea multe informații legate de potențialele lor victime. Din acest motiv, astfel de informații nu ar trebui să fie divulgate prin OPP/OP, din moment ce agresorul nu le deține;
- **art. 5 alin. (3):** din formularea acestui text rezultă faptul că inițiatorul proiectului de lege pune mai presus de protecția victimei, de dreptul ei la viață, integritatea fizică și libertatea, drepturile la domiciliu, educație și muncă ale agresorului, ceea ce anulează efectul acestui proiect. Adică polițistul/ judecătorul poate să emită un instrument de protecție a victimei (OPP/OP) doar dacă acesta nu împiedică agresorului accesul în imobilul unde locuiește, accesul la instituția de învățământ ori împiedicarea activităților la locul de muncă. Aceeași motivare va fi avută în vedere și față de dispozițiile art. 12 alin (3). Se ridică problema modului în care se pot aplica măsurile de protecție prevăzute în proiectul de lege pentru cazurile în care victima învață/muncește în același loc în care învață/ muncește și agresorul;
- **art. 5 alin. (5) teza a II-a:** *"în situația în care agresorul solicită cazarea într-un centru rezidențial din categoria celor menționate mai sus, acesta va fi orientat și condus de îndată către..."*. Nu se menționează de către cine va fi orientat și condus. În Legea nr. 217/2003 această obligație revine echipei mobile, însă în proiectul de lege nu este reglementată o astfel de structură;
- **art. 8 alin. (5):** dacă apreciază necesar, anterior confirmării, procurorul poate asculta victima pentru a-i aduce la cunoștință măsurile care au fost dispuse, conținutul lor și posibilitatea de a renunța la acestea. O astfel de prevedere nu face decât să descurajeze victimele infracțiunilor din sfera violenței să solicite măsuri de protecție, ele fiind cele care trebuie să se prezinte în fața procurorului. Această dispoziție este una foarte periculoasă. Se va crea o practică a procurorilor de a chema victimele la parchet pentru a le audia/ asculta (așa cum s-a încercat și în cazul victimelor violenței domestice). Simplul fapt al chemării victimei la parchet o va determina pe aceasta să renunțe la

demers. În cazul actelor de violență, autoritățile trebuie să se concentreze pe agresor, pe comportamentul violent al acestuia, nu pe acțiunile victimei. Victima are posibilitatea să renunțe la protecție în cazul în care dorește să o facă, nu trebuie chemată sau adusă la parchet pentru a fi întrebată;

- **art. 23 alin. (5) teza a II-a:** *"Accesul agresorilor în centrele pentru persoanele fără adăpost sau adăposturi de noapte (...)", fiind exceptate situațiile în care agresorul reprezintă un risc pentru siguranța beneficiarilor. Pentru aceste cazuri de excepție nu se propune nicio soluție și nu se precizează cine apreciază gradul de risc pe care îl prezintă agresorul pentru comunitatea din adăpostul de noapte;*
- **art. 25 alin. (2):** revocarea se poate dispune atunci când sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții. Prevederile existente la lit. c) nu pot fi îndeplinite în cazul în care agresorul nu are calitatea de inculpat într-o cauză penală sau nu se află în executarea unei condamnări sau a unei alte măsuri prevăzute de lege. *"Cu alte cuvinte, serviciul de probațiune nu are competența legală de a efectua o evaluare a riscului dacă persoana împotriva căreia s-a emis un ordin de protecție nu este implicată într-o cauză penală sau nu se află în executarea unei sancțiuni penale."* (Decizia ICCJ nr. 50/2020 referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 34 alin. (2) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată, cu modificările și completările ulterioare):
- **art.26:** *"prezenta lege nu împiedică aplicarea prevederilor Legii nr. 217/2003 atunci când acestea sunt incidente"*.

**Președinte,
Bogdan SIMION**